

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

T.W.M. Beeloo (Volt)
(d.d. 23 januari 2024)

Nummer
4047

Onderwerp
Emissievrije nieuwbouw

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De bouwsector is goed voor meer dan een derde van alle broeikasgas-emissies in de EU. Daarom hebben de Europese Raad en het Europees Parlement besloten dat alle nieuwbouw vanaf 2030 emissievrij moet zijn en alle bestaande gebouwen in 2050 moeten zijn omgebouwd naar emissievrije gebouwen. Nieuwe overheidsgebouwen moeten vanaf 2028 al emissievrij zijn¹. Dit past binnen de Europese 'Fit-for-55'-doelen en het klimaatneutrale doel voor 2050.

1. *Is GS het met Volt en de EU eens dat het emissievrij maken van gebouwen een belangrijke stap is naar een klimaatneutraal continent?*

Antwoord
Ja.

2. *Hoe ziet het college de provinciale rol hierin ten opzichte van de medeoverheden?*

Antwoord

De provinciale rol hierin is verschillend voor nieuwbouw, bestaande bouw en provinciaal vastgoed. Per onderwerp zien wij de provinciale rol als volgt.

Nieuwbouw:

Het stellen van wettelijke eisen aan gebouwen, waaronder emissievrij, is voorbehouden aan Europa met richtlijnen en het rijk met het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl, voorheen Bouwbesluit). De provincie heeft hier geen wettelijke bevoegdheid in. Wel worden met het provinciale programma Toekomstbestendig bouwen initiatiefnemers en gemeenten gestimuleerd om op vrijwillige basis zo toekomstbestendig mogelijk te bouwen, waaronder op energiepositief i.c. emissievrij. Het programma voorziet onder andere in samenwerking, kennisvergaring en -deling, subsidies en het provinciale omgevingsbeleid. Zie hiervoor ook de door PS op 31 januari 2024 vastgestelde Herziening Wonen, Werken en Werelderfgoed.

Bestaande bouw

Voor wat betreft de provinciale rol in het emissievrij maken van de bestaande bouw verwijzen we

¹<https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2023/12/07/fit-for-55-council-and-parliament-reach-deal-on-proposal-to-revise-energy-performance-of-buildings-directive/>

kortheidshalve naar de brief over de publieke rol in de warmtevoorziening en de provinciale rol die op 14 februari is besproken in de Statencommissie Econome en Energie². In deze brief is uiteengezet op welke wijze de provincie de warmtetransitie momenteel ondersteunt. Bij de behandeling heeft het college toegezegd de ontwikkeling van deze rol nader in een brief aan de Staten te beschrijven en erover met uw Staten in gesprek te gaan, met name gericht op de ontwikkeling van duurzame collectieve warmtesystemen onder de werking van de Wet collectieve warmtevoorziening die momenteel voor advies bij de Raad van State ligt.

De provincie is daarnaast partner in het Energierijk Den Haag programma. Dit is een samenwerking met het Rijk en de gemeente Den Haag waarin is afgesproken om samen te werken aan de verduurzaming van de belangrijkste overheidsgebouwen in Den Haag, met als doelstelling energieneutraal in 2040.

Provinciaal vastgoed:

De provincie heeft de ambitie om al haar vastgoed voor 2030 energie- en CO2 neutraal te maken. Het voornemen is om dit te doen door middel van een duurzame meerjaren onderhoudsplanning waarbij vaste vervangingsmomenten worden gebruikt om te verduurzamen. Momenteel hebben al onze gebouwen al een A++ label en gebouw C een A++++ label. Een A++++ label is het hoogst haalbare label. Het gebouw is energieleverend.

3. *Is het huidige beleid toereikend om de gestelde doelen voor nieuwbouw en nieuwe overheidsgebouwen te halen? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, wat gaat het college doen om wel aan deze eisen te voldoen?*

Antwoord

Bij de beantwoording van deze vraag moet onderscheid worden gemaakt tussen nieuwbouw van derden en provinciaal vastgoed.

Nieuwbouw:

Als het provinciale beleid over Toekomstbestendig bouwen door initiatiefnemers en gemeenten wordt gevolgd, is dat toereikend om aan de door de EU te stellen doelen voor woningbouw te voldoen. Dit beleid gaat uit van bouwen, boven de huidige landelijke wettelijke eisen en als anticipatie op toekomstige wettelijke normen. Het huidige provinciale beleid heeft nog geen betrekking op overige gebouwen, maar in het ontwerp van de Herziening 2024 stellen wij voor om ons beleid hier naartoe te verbreden. Kanttekening is dat het provinciale beleid over Toekomstbestendig bouwen juridisch niet afdwingbaar is.

Provinciaal vastgoed:

Door de gestelde ambitie om in 2030 energie- en CO2 neutraal provinciaal vastgoed te krijgen wordt vooruit gelopen op de wettelijke bepalingen welke gesteld zijn op 2050.

4. *Welke concrete plannen heeft het college om ervoor te zorgen dat alle bouw in Zuid-Holland aan deze eisen zal voldoen?*

Antwoord

Zie antwoorden op de vragen 2 en 3. In aanvulling op vragen 2 en 3 lopen er programma's die mede stimuleren van emissievrije nieuwbouw als doel hebben.

² <https://pzh.notubiz.nl/vergadering/1149192>

5. *Wat zijn de gevolgen van deze ontwikkelingen voor onze ambities op woningbouw?*

Antwoord

Vanaf 1 januari 2021 moeten de vergunningaanvragen voor alle nieuwbouw in Nederland voldoen aan de eisen vanuit de Omgevingswet voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG). Wij zijn van mening dat onze woningbouwambities, met deze eisen haalbaar zijn. De praktijk laat zien dat ook nieuwbouw op vrijwillige basis in sommige gevallen zelfs al Meer dan energieneutraal (MENG) uitgevoerd wordt.

6. *Met welke middelen wil het bestuur deze doelen halen?*

Antwoord

De provincie zet hiervoor de financiële middelen in zoals opgenomen in de begroting. Hiermee stimuleren wij onder andere de markt door het verstrekken van subsidies en de inzet van onze regelingen. We delen kennis en ervaringen en geven voorbeeldprojecten een podium. Zie ook de antwoorden op de vragen 2 en 3.

Een groot deel van de aanpak van deze doelen ligt bij zonnepanelen op daken. Vanaf 2027 moeten alle nieuwe publieke en commerciële gebouwen, met ruimte op het dak, zonne-energie-installaties bevatten en vanaf 2028 geldt dit voor alle bestaande publieke en commerciële gebouwen. Vanaf 2029 komen er zonne-energie-installaties op alle nieuwe residentiële gebouwen³.

7. *Hoe worden deze eisen meegenomen en gehandhaafd in bestaande bouwplannen?*

Antwoord

De omgevingsdiensten worden namens gemeenten het bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de nieuwe eisen, nadat de Europese richtlijn voor emissievrij nieuwbouw definitief is vastgesteld en geïmplementeerd in de Nederlandse regelgeving.

8. *Verwacht het college dat deze eisen met het huidige beleid gehaald kunnen worden? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, wat gaat het college doen om wel aan deze eisen te voldoen?*

Antwoord

Voor nieuwbouw zal aan de nieuwe eisen moeten worden voldaan nadat de Europese richtlijn definitief is vastgesteld en geïmplementeerd in de Nederlandse regelgeving, omdat de aanvraag omgevingsvergunning anders moet worden geweigerd. Voor bestaande bouw kunnen wij niet uitsluiten dat bijvoorbeeld capaciteitsproblemen in de bouw vertraging gaan veroorzaken. Het is aan de gemeenten om de omgevingsdiensten opdracht te geven om namens de gemeenten invulling te geven aan het toezicht en de mogelijke handhaving. Verwacht wordt dat niet alle gemeenten hiervoor dezelfde prioriteit zullen hebben.

9. *Welke (financiële) middelen zijn er vanuit de provincie, het Rijk en de EU beschikbaar om deze plannen te vervullen?*

Antwoord

De regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) welke bij het RVO aangevraagd kan worden, zijn middelen voor zonnepanelen, die naar verwachting in 2024 en 2025 weer worden opengesteld.

³<https://www.nl-prov.eu/alle-nieuwbouw-vanaf-2030-emissievrij-voorlopig-akkoord-tussen-europese-instellingen/>

De subsidie regeling [Zonnig Zuid-Holland](#) van de provincie loopt tot en met 2024. Deze subsidie is niet beschikbaar voor overheden.

Buiten deze regelingen voor zon energie zet de provincie ook middelen in voor de warmtetransitie, zoals de subsidie voor de aanleg van WarmtelinQ+ en de subsidieregeling lokale initiatieven.

Provinciaal vastgoed:

De transformatie van de bestaande MOP (meerjaren onderhoudsplanning) naar een DMJOP (duurzame meerjarenplanning) is in 2023 door FZ Vastgoed voorbereid. Hiermee is voor de komende 15 jaar inzichtelijk gemaakt wat de meerkosten zijn t.o.v. huidige onderhouds- en vervangingsbudgetten om de ambitie waar te maken. De (meer-)kosten voor dit DMJOP maken deel uit van de aankomende besluitvorming over de jaarplannen en de begroting door ons college en uw staten. In die gezamenlijkheid kunnen de nodige stappen gezet worden om de ambitie met betrekking tot het provinciaal vastgoed waar te maken.

Naast nieuwbouw moeten in 2050 ook alle bestaande gebouwen emissievrij zijn. Overigens moeten alle niet voor bewoning bestemde gebouwen het in 2030 beter doen dan de 16% slechts presterende gebouwen. Voor 2033 is het doel 26%. Voor residentiële gebouwen geldt dat in 2030 het energieverbruik met 16% gedaald moet zijn en met 20% tot 22% in 2035. Minstens 5% van die verlaging moet worden gerealiseerd door de renovatie van de slechtst presterende gebouwen.⁴

10. *Nationale plannen voor deze renovaties moeten uiterlijk 30 juni 2026 gereed zijn.⁵ Wat is de stand van zaken van deze plannen en welke rol hebben de EU, het Rijk, de provincie en de gemeenten?*

Antwoord

Er is een [Voorlopig politiek akkoord over herziene energieprestatierichtlijn gebouwen](#). Volgens de overeengekomen bepalingen zullen de lidstaten nationale renovatieplannen voor gebouwen opstellen om de nationale strategie voor het koolstofvrij maken van het gebouwenbestand uiteen te zetten en aan te geven hoe de resterende belemmeringen, zoals financiering, opleiding en het aantrekken van meer geschoolde werknemers, moeten worden aangepakt. Voor zover bekend wordt op nationaal niveau nog geen uitvoering gegeven aan dit Voorlopig politiek akkoord en is nog niet bekend welke rol provincies en gemeenten hierin hebben.

11. *Welke middelen zijn volgens het college nodig om deze doelen te halen?*

Antwoord

Het emissievrij maken van de gebouwde omgeving betreft een zeer omvangrijke opgave die de komende decennia een grote inspanning van vele publieke en private partijen zal vergen. Op nationaal niveau zijn in het kader van de uitvoering van het Klimaatakkoord de benodigde middelen voor een klimaatneutraal energiesysteem, waaronder ten behoeve van de gebouwde omgeving, uitgewerkt in [een scenariostudie door Berenschot / Kalavasta](#). Deze is in 2023 geactualiseerd. De totaal benodigde middelen zijn sterk afhankelijk van de keuzes die in kader van de 4 beschreven scenario's worden gemaakt. De voor de warmtetransitie (emissieloos maken van gebouwen) benodigde regelgeving en instrumentarium is volop in ontwikkeling. Dat omvat ook de beschikbaarstelling en allocering van middelen, bv. uit het Nationale Klimaatfonds en van de provincie zelf. Ons college is zich ervan bewust dat de opgave ook van de provincie een forse inspanning vraagt en oriënteert zich met de partners op een doelmatige invulling van onze rol. Daar hoort ook het gesprek over de inzet van middelen bij.

⁴<https://www.nl-prov.eu/alle-nieuwbouw-vanaf-2030-emissievrij-voorlopig-akkoord-tussen-europese-instellingen/>

⁵ Ibid.

